

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto gld. 440. pol leta 220. četrta leta 110.

S O Č A

(Izdaja za deželno)

Oznanila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenjno petil-vrsto: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 2 6 3

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrčiček.

„Bog in narod!“

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrčiček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Interpelacija

poslanca dr. Gregorčiča in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda ministra notranjih zadev radi žaljenja verskih in narodnih čutov goriških Slovencev.

slovenskega naroda bruhala v mestnem staršinstvu ter ponavljala v javnem listu, ne da bi bil vladni zastopnik ali državni pravdnik proti temu kaj rekel.

kako strašno se pamesti in zmeriti. Ali uverili smo se, da tudi ti zmerni modrirani niso mogli vsaj za silo zagovarjati slabe stvari.

tisto slavno komisijo skrelo še dalje, je lahko umevno, ako pomislimo, s kakimi ostudnimi sredstvi so od raznih stranij grozili manj odločnim in nesamostojnim roditeljem.

To je nagajivost, ki zasluži od oficijozne strani vse drugačne sodbe nego je bila ona v „Triesterici“.

Dne 11. junija, potem, ko je bilo že razposlano društvenikom dotično vabilo, uroci e. k. policijska oblast društvenemu predsednistvu drugo rešitev, s katero je prepovedala društvu zastavo s oziranjem na javni red in mir.

Naj e. k. vlada le prezira rastočo nezadovoljnost primorskih Slovencev; a pride čas, ko bo potrebovala slovensko prebivalstvo ob moji in kdaj spozna morda tudi e. k. vlada, da ni bilo dobro, vladati cesarju zvesto ljudstvo po predpisih radikalne italijanske svojati.

Dalje kvasi utok o predrznosti teh 3567 Slovencev, ki zahtevajo veliko več nego jim lice z oziranjem na njih davno moč. Mi naravnost oporekamo resničnosti te trditve, marveč Slovenci zahtevamo le to, kar nam lice, a vemo, da postelno plačujemo ne le svoj del v razne javne blaginje, marveč plačujemo posredno ali neposredno še za Italijane, ki bi ne mogli tukaj niti živeti, ako bi jih ne redili Slovenci (v celih deželi, kajpada)!

Naravnost infamno je trditev, da onih 3567 Slovencev v Gorici le slučajno, začasno biva v Gorici, da prihajajo za deželo kot hlapeci in dekle, ki se pozneje zopet vračajo domov, da naredi drugam mesto, ali pa se tu oženijo, imajo dosti otrok, a ne plačujejo ničesa v javne blaginje.

Nadalje si je magistrat postavil veljkansko nalogo, razloščiti šolski zakon in člen 19. ustavnega zakona tako, da po njih ni obvezan vzdrževati slovenske šole v Gorici. Kar tu vedujejo, je deloma naravnost ahotno, deloma zlovoljno. Slovenci smo mi v Gorici tuji, kakor smo u. pr. na Dunaju; ako pa dunajsko mesto ni prisiljeno, vzdrževati deških ali slovenskih šol, tako tudi Gorica ne. Ako pa Slovenci hočemo imeti svoje šole, naj jih vzdržujemo sami.

Na ustmeno uprašanje pri e. k. policijski oblasti po razlogih, iz katerih se je dala ona prepoved, ki je žalila ne samo društvo, marveč Slovence sploh v mestu in na deželi, se je glasil odgovor, da vsled slovenske prepovedi, ki se je imela dne 31. maja na goriškem gradu pred slovenskim občinstvom v slovenskem jeziku, in vsled člankov, katere je temu dotični goriški list, in katere je e. k. državno pravdnistvo, kakor navadno, pustilo mej svet brez vsakere ovire, je prebivalstvo razdraženo; da župan in občinski starešine so namenjeni, ne udeležiti se procesije, ako pojde z njo slovensko bralno in podporno društvo s svojo zastavo, ter da se je bati demonstracij neke svojati.

Obžalovati je, če misli e. k. vlada, da sme prezirati in žaliti verske in narodne čute Slovencev, da izpolni voljo svojati, katero predrznost presega le njena onemoglost.

Dalje trdi utok, da so tri prošnje za slovensko šolo jasen dokaz, kakó je bilo ljudstvo naštevano kdo ve od kod itd.

Po tem uvodu prebija se le utok k stvarnemu poljanju odloka dež. šolskega sveta. Čitateljem našim je znano, koliko preiskav in sej je bilo o prošnjah slovenskih staršev, koliko nepotrebnega dela je imela znana komisija, a magistratu vse to še ni dovolj. Njemu še ni zadostno dokazana narodnost prositeljev, ker mu ne zadošča le njih izjava, tudi mu ne zadošča zbrani podatki o času prebivanja prositeljev v Gorici, dasi je vse to dognala komisija, v kateri so bili Venuti e. kompania bella brezpogojni gospodarji.

Pri razpravi proračunskega odseka o srednjih šolah, posebno o postavitvi za slovensko gimnazijo v Celju, je govoril tudi posl. dr. Gregorčič. Itekel je, da je imel že lani priliko govoriti v proračunskem odseku o srednjih šolah na Primorskem, da njegove tedanje besede sicer niso bile po volji našemu ministru in poročevalcu, da se pa vendar ne kesa, da jih je govoril, ako so pripomogle napotili ministra, da je obiskal goriške šole ter prepračil se na svoje oči o njih stanju.

Podlistek.

Večni žid v Zagrebu

Tri dni tuje in nevolje.

Spisal Senos, prevel J. F. „Pojdite, pojdite sem, vi trmasti novotar“, pravi Bjelobrk, vzemite vso našo prozajčno književnost, t. j. vse naše slovničarje: oni trdi, kar tudi jaz trdim.“

zvene ostroge, „koga vraga obžalovati; prav ste naredili, da niste časa izgubljali s tem blekanjem. Takih pesni, takih plev imamo zaljub v naši književnosti na funte, in ob svojem času se bodo uporabljale za zavijanje sira, kakor sedaj „Reichsgesetzblatt“.

mrke resnobe je tu pa tam zablesknil kritičen posmeh. To vam delajo mnogi ljudje, da bi drugi mislili, da so znameniti veleniki, kar pa nikakor niso. Opazivši Žida, odloži novine, pa pregovori: „Motreč slab in počasen razvoj naše književnosti novega časa, sem večkrat rekel: gorje nam; kar koli sem čital, ni mi bilo po volji; kar sem vzel v roke, mi je presedalo. Tako ne more ostati; naši prozaiski pisarji samo slovnične razprave in plitke novle brez soka in snoka, in naši pesniki, ker so že izpicali poglavje o ljubezni pri mesečini, pojó o rajju.“

„Za Boga milega, po tem soleč, vi niste človek devetnajstega veka“, odgovori jezo Zabopušič. „Vi živite v nevednosti, vi ste, gospod, strašen bedak, s katerim ni vredno govoriti.“ Tudi ta odide.

„Schatzkammero“, da mu je pri jedni kroni rekel čuvaj: „Das ist die kronische Krone.“ „Oho!“, hoče na to prvi historik: „Odkod v dvanajstem veku toliko dijamantov, ko Brasilija ni bila še odkrita? Tudi jaz sem bil v dunajski zakladnici, ali o Zvonimirovi kroni ni sledi, in vendar jo moramo imeti; ker to nam je tudi pravi dokaz naše ustave.“

